

Summary

In the area of wet moorlands in the nature reserve "Mierzeja Sarbska" an abundant occurrence of fruit bodies of a rare bolete *Suillus flavidus* was recorded. The species is known in a few national localities, including: Izerskie Mts, Lubelskie and Kieleckie Provinces, vicinity of Żary and Poznań, Wiśłana Sandbar, Słowiński National Park and Śląskie Province.

Sławomir Zieliński, Mateusz Zieliński, Leszek Zieliński

STWIERDZENIE *METOECUS PARADOXUS* (LINNAEUS, 1761) (*COLEOPTERA: RHIPIPORIDAE*) W GDAŃSKU

A recording of *Metoecus paradoxus* (LINNAEUS, 1761) (*Coleoptera: Rhipiporidae*) in Gdańsk

Wachlarzykowate *Rhipiporidae* to rodzina chrząszczy reprezentowana przez około 250 odkrytych na świecie gatunków. Przeważająca część z nich należy do wielkich rzadkości, o których bardzo mało wiadomo (Winkler 1977). Z występujących w Palearektyce około 40, tylko 3 podano z Polski (Borowiec i Tarnawski 1983). Pod względem biologii i ekologii jest to wyjątkowo „nietypową” rodzina chrząszczy, gdyż występuje tu niezwykle u nich rzadkie zjawisko pasożytnictwa wewnętrznego z hipermetamorfozą, co upodabnia *Rhipiporidae* do chrząszczy z rodziny majkowatych *Meloidae*, a także do innego rzędu owadów – wachlarzoskrzydłych *Strepsiptera*. Wszystkie gatunki występujące w naszym kraju są rzadkie; nieco częściej spotykany jest *Metoecus paradoxus* (L.), pasożyt wewnętrzny os z rodzaju *Vespa* L., zwłaszcza *V. vulgaris* L. i *V. germanica* F. (Borowiec i Tarnawski 1983).

W dniu 2.10.2005 roku w godzinach okołopołudniowych, przy dość słonecznej pogodzie, na chodniku z płyt betonowych ulicy Jaśkowa Dolina w Gdańsku-Wrzeszczu (UTM-CF42), przecinającej śródmiejski Jaśkowy Las, znaleźliśmy jednego żywego samca *M. paradoxus*. Uwzględniając najczęściej stosowaną metodę poszukiwań tego gatunku, tj. przeglądanie gniazd os budujących gniazda w glebie – jest to dość nietypowa okoliczność zbioru. Z dostępnych nam informacji wynika, że jest to pierwsza obserwacja *M. paradoxus* w tej części Polski – dotychczas podawany był z Mazur, Śląska, Sudetów i Beskidów. Opisany gatunek został ujęty na „Czerwonej liście chrząszczy Górnego Śląska” (Kubisz et al. 1998) w kategorii R – rzadkie, definiowane w tej pracy jako gatunki z natury rzadkie, zarówno w skali krajowej, jak i lokalnej.

Okaz dowodowy *M. paradoxus* znajduje się w zbiorze autorów.

LITERATURA

- BOROWIEC L., TARNAWSKI D. 1983. Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XIX. Chrząszcze – *Coleoptera*. Z 83 Wachlarzykowate – *Rhipiporidae*. PWN, Warszawa-Wrocław.
- KUBISZ. D., KUŚKA A., PAWŁOWSKI J. 1998. Czerwona lista chrząszczy (*Coleoptera*) Górnego Śląska. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Raporty Opinie, T. 3: 8-68.
- WINKLER J. R. 1977. Mały atlas chrząszczy. PWRiL, Warszawa.

Summary

This was the first recording of *Metoeus paradoxus* in that part of Poland. Until now it was observed in Masuria, Silesia, the Sudetes, and the Beskids. The species was listed in "The Red List of Beetles for Upper Silesia".

Sławomir Zieliński, Dawid Graczyk

**NOWE STANOWISKA OBWĘŻYNA LŚNIĄCEGO
STENOSTOLA DUBIA (LAICH.) (COLEOPTERA: CERAMBYCIDAE)
NA PÓŁNOCY POLSKI I POTRZEBA ICH OCHRONY**

**New sites of the longhorn beetle *Stenostola dubia* (LAICH.)
(*Coleoptera: Cerambycidae*)
in northern Poland and the need to protect them**

Obwężyn lśniący *Stenostola dubia* (Laich.) to niewielki (długość ciała od 9 do 14 mm), ciemno ubarwiony chrząszcz z rodziny kózkowatych *Cerambycidae*. Pokrywy tego owada są ciemnoniebieskie lub zielone, wyraźnie metalicznie błyszczące i o grubym punktowaniu, co odróżnia go od pokrewnego gatunku występującego w Polsce – *S. ferrea* (Schränk.), którego pokrywy są szarooliwiane, z lekkim niebieskawym połyskiem metalicznym i drobno punktowane (Starzyk 1976). Larwy obu gatunków wykazują duże morfologiczne podobieństwo. Jednak dokładna analiza pewnych cech, a zwłaszcza ułożenia kolców i ziarenek na segmentach tułowiowych pozwala na ich poprawne oznaczenie (por. Dominik i Starzyk 2004).

Zarówno *S. Dubia*, jak i *S. ferrea* prowadzą rozwój larwalny w drewnie różnych gatunków drzew i krzewów liściastych. Analiza ich żerowisk, charakterystycznych dla rodzaju (por. Starzyk 1976), nie pozwala na pewną determinację gatunku. Jako preferowane rośliny żywicielskie larw *S. dubia* wymienia się różne gatunki dębów (Dominik i Starzyk 1998) i lip (Heyrovsky 1955).

Pod względem zoogeograficznym *S. dubia* reprezentuje element górsko-podgórski, definiowany jako występujący w Karpatach, Sudetach (czasem i w Alpach oraz na Kaukazie), wnikający na różną odległość na tereny niżowe (Gutowski 1995). Znane stanowiska opisywanego gatun-